

KÖZÉRTHETŐEN
AZ EURÓPAI UNIÓ
SZAKPOLITIKÁIRÓL

**Európa
gazdasági
növekedéséhez
elengedhetetlen,
hogy jobban
működjön
a belső piac.**

Belső piac

Válságtól a lehetőségig – a cél az,
hogy a polgárok és a vállalkozások
előtt megnyíljon az út a jólét és
a siker felé

KÖZÉRTHETŐEN AZ EURÓPAI UNIÓ SZAKPOLITIKÁIRÓL

Ez a tájékoztató füzet a „Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról” című sorozat része. A sorozat azt hivatott bemutatni, mit tesz az EU a hatáskörébe tartozó szakpolitikai területeken, miért van szükség a tevékenységére, és munkája milyen eredménnyel jár.

A sorozatot alkotó kiadványokat a következő internetcímen lehet letölteni:

http://europa.eu/pol/index_hu.htm
<http://europa.eu/!Uj47Mc>

Hogyan működik az Európai Unió?

Európa 12 leckében

Európa 2020 stratégia: Európa növekedési stratégiája

Az EU alapító atyái

Adópolitika

Bankok és pénzügy

Belső piac ✕

Bővítési politika

Csalás elleni küzdelem

Digitális menetrend és információs társadalom

Egészségpolitika

Éghajlat-politika

Élelmiszer-biztonsági politika

Energiapolitika

Foglalkoztatási és szociális politika

Fogyasztói ügyek

Gazdasági és monetáris unió és az euró

Határok és biztonság

Humanitárius segítségnyújtás és polgári védelem

Jogérvényesülés, alapvető jogok és egyenlőség

Kereskedelempolitika

Költségvetés

Környezetvédelmi politika

Közlekedéspolitika

Kulturális és audiovizuális politika

Kutatási és innovációs politika

Kül- és biztonságpolitika

Mezőgazdasági politika

Migrációs és menekültügyi politika

Nemzetközi együttműködés és fejlesztés

Oktatási, képzési, ifjúsági és sportpolitika

Regionális politika

Tengerügy és halászat

Vállalkozáspolitikai

Vámpolitika

Versenypolitika

TARTALOM

Miért van szükség belső piacra? ... 3

Hogyan irányítja az EU a belső piac működését? ... 5

Mit tesz az Európai Unió? ... 8

További információk ... 12

Hogyan tovább? ... 12

Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról: Belső piac

Európai Bizottság

Kommunikációs Főigazgatóság

Polgárok tájékoztatása

1049 Brüsszel

BELGIUM

Kézirat frissítve: 2014 novemberében

Fénykép a fedőlapon és a 2. oldalon

© iStockphoto.com/melhi

12 o. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-42542-4

doi:10.2775/84970

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2014

© Európai Unió, 2014

A kiadvány a forrás feltüntetésével szabadon másolható. A fényképeket a szerzői jog tulajdonosának előzetes engedélyével lehet csak felhasználni vagy sokszorosítani. Engedélyért közvetlenül a jogtulajdonosokhoz kell fordulni.

Miért van szükség belső piacra?

Az európai belső piac, más néven az egységes piac lehetővé teszi, hogy az emberek a 28 országot tömörítő közösség teljes területén szabadon utazzanak, a vállalkozások pedig EU-szerte szabadon végezzenek kereskedelmi tevékenységet. A belső piacnak köszönhető, hogy az uniós polgároknak jogukban áll más uniós országokban munkát vállalni, tanulmányokat folytatni, illetve nyugdíjba vonulni. További előnye, hogy nagyobb áruválasztékot, kedvezőbb árakat és hatékonyabb védelmet biztosít a belföldön, külföldön és az interneten vásárló fogyasztók számára, egyidejűleg pedig lehetővé teszi, hogy a nagyvállalatok és a kisebb vállalkozások könnyebben és olcsóbban végezzenek határokon átvitelű üzleti tevékenységet és vegyenek részt a globális versenyben.

A négy szabadság

Az egységes piac négy sarokkövét az ún. „négy szabadság” – a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgása – jelenti, melyeket az Európai Unióról szóló szerződés rögzít. Ugyanez a szerződés felruhazza az uniós intézményeket a megfelelő hatáskörökkel ahhoz, hogy olyan jogszabályokat (rendeleteket, irányelveket és határozatokat) fogadjanak el, amelyek elsőbbséget élveznek a tagállamok nemzeti jogszabályaival szemben, és kötelező erejűek a tagállami hatóságokra nézve. Az Európai Bizottság fontos szerepet játszik azáltal, hogy uniós jogszabályjavaslatokat terjeszt elő, őrködik az EU-szerződés felett, és biztosítja, hogy az uniós jogszabályokat EU-szerte mindenki megfelelően alkalmazza és betartsa – a magánszemélyek és a tagállami hatóságok éppúgy, mint a többi EU-intézmény.

Egységes valuta az egységes piac kiteljesítéséért

Olajozottabban működik a piac, ha minden piaci szereplő ugyanazt a fizetőeszközt használja. A közös valuta története az euró létrejöttével indult 1999. január 1-jén. Pontosan 3 évvel később forgalomba kerültek az első euróbankjegyek és euróérmék. Ma az eurót 19 tagállamban használják a fogyasztók és a cégek. Ezek az országok alkotják együttesen az ún. euróövezetet. A közös valuta kiállta a próbát az adósságválság idején, mert megőrizte vásárlóerejét, amikor az EU a súlyosan eladósodott országok segítségére sietett. Az amerikai dollár és a japán jen mellett az egyik legfontosabb pénznem a világon, melyet széles körben alkalmaznak a nemzetközi fizetési műveletekben. 2015 legelején Litvánia is áttért az euróra. Ezzel az euróövezet tagjainak száma 19-re emelkedett.

Az EU egységes piaca nagyobb áruválasztékot és kedvezőbb árakat biztosít a belföldön, külföldön és az interneten vásárló fogyasztók számára

A folyamatosan bővülő egységes piac

Húsz-egynéhány éves fennállása alatt az egységes piac jelentősen bővült: 1992-ben 345 millió fogyasztót számlált, ma már ez a szám meghaladja az 500 milliót. Az Európai Unión belül az egyes tagországok között megvalósuló, határokon átvitelű kereskedelem is fellendült: 1992-ben az árucseré értéke 800 milliárd eurót tett ki, 2013-ban pedig már 2800 milliárd euróra rúgott. Ugyanezen időszak alatt az EU és a világ többi része közötti kereskedelmi áruforgalom értéke a háromszorosára, 500 milliárd euróról (1992) 1700 milliárd euróra (2013) növekedett.

Az egységes piac dióhéjban: tények és adatok

- A világ legtöbb bruttó nemzeti termékét (GDP) létrehozó gazdaság a világon
- 500 millió fogyasztó, 20 millió kkv
- 28 tagország
- Az európai integráció szimbóluma
- Az élelmiszerek és a takarmányok legnagyobb exportőre és importőre a világon
- A világ lakosságának 7%-a él a területén
- A globális export és import 20%-át bonyolítja le

Szakpolitikai fejlődés

Az 1987-ben hatályba lépett Egységes Európai Okmány módosította először számottevően az 1950-es években létrejött Római Szerződést, amely lerakta az Európai Unió alapjait. Az okmány legfontosabb célja az volt, hogy lendületet adjon az európai integrációnak és a már létező közös piac kiépülésének. A dokumentum módosította az európai intézmények működésére vonatkozó szabályokat, és egyes területeken bővítette hatáskörüket. Ennek alapján az

EU vezetői menetrendet fogadtak el az egységes piac kiteljesítését célzó új szabályok életbe léptetésére vonatkozóan. A menetrend megvalósult, és 1993. január 1-jén az egységes piac valósággá vált az Európai Uniót akkoriban alkotó 12 tagállam számára.

Ma az egységes piacot 28 ország alkotja. Az EU és Izland, Liechtenstein és Norvégia között létrejött megállapodásoknak köszönhetően az egységes piacra vonatkozó szabályok túlnyomó többségét ezekben az országokban is alkalmazzák – az Európai Gazdasági Térség biztosította keretek között –, kivéve a halászati és a mezőgazdasági jogszabályokat. Az Európai Unión belül a schengeni térséget alkotó 22 ország között a határellenőrzés megszűnésének köszönhetően útlevél nélkül lehet utazni.

Az egységes piac azonban még számos, kiaknázatlan lehetőséget rejt magában. Soha nem volt olyan fontos, mint most, amikor a válság alapjaiban rendítette meg az EU gazdaságát, hogy fejlesszük azokat a területeket, amelyeken az egységes piac még nem működik úgy, ahogy azt a polgárok és a vállalkozások érdeke megkívánja. Példaként említhető a szolgáltatási szektor, mely az uniós gazdasági tevékenység több mint 70%-áért felelős, és kulcsfontosságú az egységes piac szempontjából. Noha számottevő előrehaladást sikerült elérni egyes szolgáltatási ágazatokban, a szolgáltatások belső piaca – összességében – még mindig nem működik annyira olajozottan, ahogy az ideális lenne. A legnagyobb növekedési potenciállal rendelkező, meghatározó jelentőségű területek közé tartozik a digitális gazdaság is, amely – tekintve, hogy a világ egyre nagyobb mértékben támaszkodik a technológiai megoldásokra – fontosabb napjainkban, mint valaha.

Arra is szükség van, hogy számoljunk bizonyos társadalmi-gazdasági tényezőkkel. A lakosság előregedése ráirányítja a figyelmet arra, hogy többet kell tenni a pénzügyi biztonságért, az informatikai eszközök és az internet felhasználói körének bővülése pedig – mely minden korosztály esetében megfigyelhető – azt jelenti, hogy egyre többen vásárolnak termékeket online. Ezek a folyamatok szükségessé teszik, hogy megfelelően szabályozzuk a kérdéses területeket. Ezen túlmenően az is tény, hogy a pénzügyi piacok integrációjának és kölcsönös függésének elmélyülése – valamint az online bankolás és az elektronikus ügyletek térnyerése – szigorúbb szabályozást és ellenőrzést tesz szükségessé európai uniós szinten.

És mi az emberek véleménye?

Az európai polgárok – általánosságban – elégedettek azzal, hogy az egységes piac nagyobb termékválasztékot, több munkahelyet és méltányos versenyt biztosít. Mindez egy 2011. évi Eurobarométer felméréséből derül ki. Másrészt viszont még mindig sokan vélik úgy, hogy az egységes piac csak a nagyvállalatok számára előnyös, a dolgozók munkakörülményeire kedvezőtlenül hat, és nem javítja a szegények és a hátrányos helyzetű emberek életét. A felmérés szerint az egységes piac még korántsem épült ki teljesen, az általa biztosított előnyökkel pedig Európa összlakosságának több mint egyharmada (35%-a) nincsen tisztában.

Kilábalás a válságból

A gazdasági és pénzügyi válság súlyos csapást jelentett az Európai Unió számára: gazdasági recessziót hozott, a fiatalok körében pedig 25% fölé nyomta fel a munkanélküliséget. A válság eltérően hatott az egyes uniós országokra – több országban felszínre kerültek a mélyen megbúvó strukturális hiányosságok, öt tagállamnak pedig azonnali pénzügyi segítségre volt szüksége. A krízis az államháztartásokban is kárt okozott, és megingatta a lakosság bankszektorba vetett bizalmát.

A válságot azonban le is lehet győzni. Az EU megerősödve kerülhet ki a recesszióból, ha jobban összehangolja gazdaságpolitikáit, ha javítja az egységes piac működését, továbbá ha egységesíti a pénzügyi ágazat szabályozását, és egy kézben fogja össze felügyeletét. Az egységes piac kiteljesítése és a belső piac iránt korábban tanúsított bizalom visszaszerzése fontos lépést jelent abban a küzdelemben, melynek célja, hogy az EU rátaláljon a gazdasági fellendüléshez vezető útra.

Az egységes valutát, az eurót jelenleg 19 uniós ország fogyasztói és vállalkozásai használják nemzeti fizetőeszközként. Ezek az országok alkotják az euróövezetet.

Hogyan irányítja az EU a belső piac működését?

Az Európai Bizottság tarsolyában számos olyan eszköz található, melynek segítségével el lehet érni, hogy az egységes piac mindenki számára megfelelően működjön. A múltban a problémák megoldásának legfőbb eszközét az új jogszabályok, illetve a vélelmezett jogsértést elkövető EU-országok elleni jogi eljárások jelentették. A manapság alkalmazott módszerek ennél gyakorlatiasabb, egyszerszintű átfogóbb megoldások elérését hivatottak elősegíteni. Alapjukat a Bizottság és az uniós tagországok között, illetve a polgárokkal és a cégekkel kialakított szoros együttműködés képezi, és arra épülnek, hogyan működik ténylegesen az egységes piac a valóságban. Időközben az informatika és az internet gyökeresen átalakította az információs szolgáltatást, ezért a Bizottság ma már könnyebben és gyorsabban tudja kikérni az érintettek véleményét az új szabályokról.

Az új jogszabályok elfogadását követően a hatóságok nyomom követik az új rendelkezések végrehajtását és alkalmazását. A tagállami hatóságok csak akkor tudnak hatékonyan eleget tenni a feladataiknak, ha kapcsolatban állnak a más tagállamokban működő partnerhatóságokkal annak érdekében, hogy közös erővel tudjanak megoldást keresni a felmerülő problémákra. Az illetékesek a folyamat minden szakaszában összegyűjtik és kiértékelik a visszajelzéseket abból a célból, hogy a döntéshozók elbírálhassák, szükség van-e új jogszabályokra, illetve a hatályos jogszabályok módosítására vagy hatályon kívül helyezésére.

Az egységes piac fontos szerepet játszott abban, hogy az EU túljutott a pénzügyi és gazdasági krízisen. Ennek ellenére a gazdasági növekedés tekintélyes hányada és a munkahelyek nagy része áldozatul esett a válságnak, mely súlyos pusztítást végzett Európában. Erre válaszul a Bizottság meghatározó jelentőségű intézkedéscsomagot állított össze. A csomag elemeit alkotó intézkedések az egységes piac integrációját voltak hivatottak elmélyíteni és javítani. A két szakaszban elfogadott – első és második – egységes piaci intézkedéscsomag arra irányult, hogy felszámolja az egységes piacban rejlő növekedési és foglalkoztatási lehetőségek maradéktalan kiaknázását hátráltató akadályokat.

Nyilvános konzultációk

A követendő irányvonal meghatározása előtt a Bizottság gyakran fordul a lakossághoz, a cégekhez, a szakmai szövetségekhez, a szakszervezetekhez és más érdekelttekhez, hogy ún. nyilvános konzultáció formájában észrevételeikről, javaslataikról, elképzeléseikről kérdezze őket. Ezeket a konzultációkat a Bizottság többnyire az interneten folytatja le. Az érdekelt felek írásban számolhatnak be a témával kapcsolatos tapasztalataikról és fogalmazhatják meg javaslataikat, melyeket a Bizottság figyelembe vesz jogalkotói munkája során. A Bizottság arról is gondoskodik, hogy az új szabályokat az EU mindegyik tagállamában megfelelően végrehajtsák és érvényre juttassák.

Az egységes piaci fórum fontos szerepet tölt be a szakpolitikai értékelő munkában azáltal, hogy helyi szinten nyomom követi az egységes piaci intézkedéscsomag végrehajtását és hatásait. A fórum lehetőséget teremt arra, hogy a piaci szereplők (vállalkozások, szociális partnerek, nem kormányzati szervezetek, polgárokat képviselő szervezetek, a kormányzat különböző szintjein tevékeny hatóságok és a parlamentek képviselői) rendszeres időközönként áttekinthessék az egységes piac kiépítésével, illetve a vonatkozó irányelvek átültetésével és alkalmazásával kapcsolatos helyzetet, és megosszák egymással bevált módszereiket.

Az eredménytáblából kiderül, mennyire eredményes az uniós szabályok végrehajtása

Az európai uniós jogszabályokat a tagállamoknak át kell ültetniük nemzeti jogrendjükbe ahhoz, hogy alkalmazni tudják őket. 1998 óta a Bizottság rangsorolja, hogy a tagállamok mennyire eredményesen emelik be joganyagukba és juttatják érvényre az egységes piacra vonatkozó jogszabályokat. Az online rendszer a közlekedési lámpa színeit alkalmazva táblázatos formában jeleníti meg, hogy az egyes tagállamok hogyan teljesítenek: a zöld szín az átlagon felüli, a sárga az átlagos, a piros pedig az átlag alatti teljesítményt, vagyis azt jelöli, hogy az érintett tagállamnak fokoznia kell erőfeszítéseit. A jelenlegi gazdasági nehézségek ellenére az uniós tagországok továbbra is szinte minden uniós jogszabályt végrehajtanak határidőre – mindössze 0,7%-ot tesz ki azoknak az egységes piacra vonatkozó irányelveknek az aránya, amelyeket nem ültetnek át időben nemzeti jogrendjükbe.

Kötelezettségzségési eljárás: jogi lépésekkel a jogsértés ellen

Mindegyik tagállam felelősséggel tartozik azért, hogy az európai uniós jogszabályokat helyesen és időben végrehajtsa. A Bizottság feladata gondoskodni arról, hogy az uniós országok eleget tegyenek ennek a kötelezettségnek. Ebből következik, hogy ha valamelyik tagállam nem valósítja meg a jogszabályi megfelelést, a Bizottság – saját hatáskörében – megpróbálhat véget vetni a jogsértésnek, és végső esetben keresetet indíthat a kérdéses ország ellen az Európai Unió Bíróságán, melynek székhelye Luxembourgban található. A folyamat a „kötelezettségzségési eljárás” nevet viseli, és több hivatalos szakaszra tagolódik. Gyakran vizsgálattal veszi kezdetét, melyet a Bizottság azt követően indít, hogy panasz érkezik be hozzá az ügyben. A Bizottság külső bejelentés hiányában is kezdeményezhet vizsgálatot, ha problémát észlel.

Ha az ügyben nem hoz megoldást a Bizottság és a kérdéses tagállam közötti egyeztetés, a Bizottság felkérheti a Bíróságot, hogy ítéletében hirdesse ki, történt-e jogsértés az ügyben. A Bíróság azonban nem semmisítheti meg azt a tagállami intézkedést, melyet összeegyeztethetetlennek ítélt az európai uniós joggal, és azt sem rendelheti el, hogy a tagállam kártérítést fizessen a jogsértés miatt kárt elszenvedett magánszemély(ek)nek. Sokkal inkább az érintett tagállam feladata, hogy minden szükséges intézkedést meghozzon az uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében. Ha azonban a kérdéses ország még ekkor sem tesz eleget kötelezettségének, a Bizottság ismét a Bírósághoz fordulhat, azt kérve, hogy a Bíróság szabjon ki a tagállamra kényszerítő bírságot – melyet az országnak mindaddig napi rendszerességgel fizetnie kell, míg fel nem hagy jogsértő magatartásával – és/vagy egyszeri, általánosságú bírságot.

A Bíróság gyakran hoz fontos, precedensértékű ítéletet, melyben értelmezi, tisztázza a hatályos rendelkezések egyes pontjait. Példaként említhető, hogy a Bíróság több ítéletében is állást foglalt az ellen, hogy az állam ún. szavazatszűrésű részvényeket („aranyrészvényeket”) tartson fenn a magánkézbe adott vállalatokban, kimondta ugyanis, hogy az ilyen részvények által biztosított előjogok akadályozzák a tőke szabad mozgását.

Fogyasztóorientált versenypolitika

Az egységes piaccal kapcsolatos uniós szakpolitika és az uniós versenypolitika szorosan összefügg egymással, az utóbbi lényegét ugyanis olyan szabályok kidolgozása és végrehajtása jelenti, melyek célja, hogy a vállalkozások tisztességes feltételek mellett tudjanak versenyre kelni egymással a piacon. Ez elősegíti, hogy bővüljön a fogyasztók rendelkezésére álló választék, csökkenjenek az árak, és javuljon a minőség. A Bizottság versenyjogi intézkedései több esetben is közvetlen javulást eredményeztek EU-szerte a fogyasztók életében. Példaként említhető a távközlés területe, ahol a mobilszolgáltatók túl magas díjat számoltak fel a más hálózatokból beérkező hívások kapcsolásáért (esetenként a vezetékes hívások díjának akár 10-szeresét).

2009-ben a Bizottság felszólította az uniós távközlési szabályozó hatóságokat, gondoskodjanak arról, hogy ezek a kapcsolási díjak a tényleges költségeken alapuljanak. A Bizottság ezen túlmenően bírságot rótt ki egyes, versenyellenes magatartást tanúsító hálózatüzemeltetőkre. Mindezeknek a lépéseknek köszönhetően csökkentek a telefontarifák, és Unió-szerte átláthatóbbá vált az árképzési rendszer. Az EU versenypolitikájával kapcsolatban sorozatunk „Versenypolitika” című darabjában olvashatók további információk.

Tájékoztatás

Az Európai Bizottság egyik legfontosabb feladata, hogy tájékoztassa a polgárokat és a vállalkozásokat az őket megillető jogokról és azokról a lehetőségekről, melyeket az egységes piac biztosít a számukra. Az internetnek köszönhetően ezeket az információkat könnyen, gyorsan és eredményesen el lehet juttatni a célközönséghez, sőt, az információk rendszeres frissítése is egyszerűen megoldható a hivatalos uniós nyelvek mindegyikén.

Az **Európa Önökért** portál felhasználóbarát formában ad közre hasznos gyakorlati tudnivalókat az uniós polgárok és vállalkozások számára egy sor témával kapcsolatban. Az idelátogató polgárok megtudhatják például, milyen úti okmányokat kell beszerezniük az Unión belül, milyen utasjogok illetik meg őket, hogyan nyithatnak bankszámlát egy másik EU-országban, és mit tegyenek, ha váratlanul orvosi ellátásra van szükségük, miközben egy másik tagállamban tartózkodnak. A webhely segítségével a vállalkozók gyarapíthatják adózással és számlákkal kapcsolatos ismereteiket, és annak is utánanézhetnek, hol és hogyan pályázhatnak meg uniós támogatású finanszírozást bankoktól, illetve kockázati tőke-alapoktól.

Munkát keres? Miért nem próbál külföldön elhelyezkedni? Az egységes piac minden uniós polgár számára biztosítja a jogot, hogy más EU-tagállamban vállaljon munkát és folytasson tanulmányokat.

Az EU segítő kezét nyújt

Az Európai Unió azonban többet tesz annál, mint hogy tájékoztatást nyújt a magánszemélyeknek és a vállalkozásoknak. Különböző csatornákon keresztül ténylegesen segíti őket abban, hogy a lehető legnagyobb mértékben kiaknázhassák az egységes piacban rejlő előnyöket, és hogy meg tudjanak birkózni a mindennapok során felmerülő nehézségekkel. Azok az uniós polgárok, akik másik EU-tagországban vagy Izlandon, illetve Norvégiában vásárolnak árut vagy szolgáltatást, szükség esetén tanácsot kérhetnek az **Európai Fogyasztói Központoktól**.

A központok ingyenesen adnak gyakorlati tanácsot az embereknek azzal kapcsolatban, hogyan takaríthatnak meg pénzt a vásárlás során, és hogyan tudják elkerülni az esetleges problémákat. Ezen túlmenően szakértői segítséget nyújtanak azoknak a fogyasztóknak, akik panaszt kívánnak tenni, és ennek során a vitás ügyek békés rendezésére törekednek.

2006-ban megkezdte működését a **Fogyasztóvédelmi Együttműködési Hálózat**. A hálózat az összes uniós ország nemzeti fogyasztóvédelmi hatóságait összekapcsolja. Így lehetővé válik, hogy a hatóságok a több tagállamot érintő helyzetekben segítsék egymást azoknak a fogyasztókat megkárosító kereskedelmi módszereknek a megakadályozásában, melyek ellentétesek az uniós fogyasztóvédelmi szabályokkal. Az együttműködés egyik eszközét az információcsere jelenti. Létrejötté óta a hálózat munkatársai több mint 1200 – kölcsönös jogsegéllyel kapcsolatos – kérést és 200-nál is több riasztást kezeltek.

A **SOLVIT** hálózat közvetlen segítséget biztosít a polgároknak és a vállalkozásoknak ahhoz, hogy gyors és ésszerű megoldást találjanak olyan problémákra, melyekkel az érintettek az európai uniós jogszabályokat helytelenül alkalmazó hatóságok hibájából szembesülnek. Egyebek mellett a következő területekkel kapcsolatban szoktak leggyakrabban problémák jelentkezni: a szakmai képzések elismerése, az oktatásban való részvétel lehetősége, tartózkodási engedély kiváltása és szociális biztonság.

Azok a vállalkozók, akik más EU-országokban is szolgáltatásokat kívánnak nyújtani, a vonatkozó eljárásokról és követelményekről az **egyablakos ügyintézési pontoktól** is felvilágosítást kaphatnak, amelyekkel az internet segítségével otthonukból éppúgy felvehetik a kapcsolatot, mint más uniós országokból. Az európai vállalkozók széles körű és ingyenes vállalkozástámogatásban részesülhetnek az **Enterprise Europe Network** nevű hálózat révén, melynek közel 600 tagszervezete működik 50 országban. A vállalkozástámogatás kiterjed arra is, hogy a hálózat szakértői tanácsokkal segíti a cégeket az egységes piacra vonatkozó uniós jogszabályokkal kapcsolatban, legyen szó a szabadalmak vagy éppen az adózás szabályozásáról.

© iStockphoto/Monkey Business Images

Az európai ipar versenyképesebb annak köszönhetően, hogy a vállalkozások az egységes piac egész területén értékesíthetik termékeiket

Végezetül, de nem utolsó sorban az Európai Foglalkoztatási Szolgálatról, az **EURES**-ről is szót kell ejteni. Ez az együttműködési hálózat és a hálózat által üzemeltetett foglalkoztatási mobilitási portál azért jött létre, hogy segítse a munkavállalók szabad mozgását az Európai Gazdasági Térségben (és Svájcban). Az EURES 1993-ban kezdte meg működését. Célja, hogy információkkal, tanáccsal és (a munkaerő-piaci keresleti és kínálati oldal közötti) munkaközvetítői szolgáltatásokkal segítse azokat a munkáltatókat, munkavállalókat és más érdeklődőket, akik kamatoztatni kívánják a szabad mozgáshoz fűződő jogukat.

Mit tesz az Európai Unió?

Az egységes piac kiépítése prioritást jelent az Európai Bizottság számára, mely – a válság elmúltával – ismét lendületet kíván adni az európai gazdaság fejlődésének. Az elmúlt néhány évben a Bizottság számos intézkedést hozott abból a célból, hogy ösztönözze a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést.

Kiemelt intézkedések a növekedés beindításáért

Az Európai Bizottság egyik legfontosabb célja az, hogy segítségével az induló vállalkozások könnyebben jussanak finanszírozáshoz, a kezdő vállalkozások ugyanis pénzsűke miatt sok esetben nem tudnak további alkalmazottakat felvenni, új termékeket forgalomba hozni, illetve infrastruktúrát fejleszteni, s így versenyhátrányba kerülnek. A helyzet orvoslása érdekében a Bizottság rendeletjavaslatot dolgozott ki, melyben egységes szabályok bevezetését szorgalmazza a kockázattitőke-alapok forgalmazására vonatkozóan. A 2013 júliusától kezdődően alkalmazott új szabályok a remények szerint elő fogják segíteni, hogy ezek az alapok több tőkelekötést vonzzanak, tovább bővüljenek, és jobb növekedési távlatokat nyissanak meg a vállalkozások előtt.

Prioritást jelent a szakmai képzések elismerésének javítása is. 2013 novemberében az EU korszerűsítette

a szakmai képzésekről szóló irányelvet. Az irányelv megkönnyíti a szakemberek számára, hogy külföldi munkavállalás céljából szakképesítésüket más tagállamokban elismertessék, egyúttal pedig nagyobb védelmet biztosít a fogyasztók és a polgárok számára. Kiemelten fontos, aktuális célt jelent az is, hogy az Európai Unió területén javuljon a munkavállalói mobilitás. Ennek háttérében az a tény áll, hogy Európa-szerte sok olyan állás marad betöltetlen, mely magasán képzett munkaerőt igényel. A Bizottság európai szakmai kártya bevezetését szorgalmazza annak érdekében, hogy az emberek Unió-szerte könnyebben és gyorsabban ismertethessék el szakmai képesítésüket.

2014 februárjában az EU új szabályokat fogadott el a közbeszerzésre és a koncessziós szerződések odaítélésére vonatkozóan. A közbeszerzési szabályok meghatározzák, hogy a hatóságok milyen módon szerezhetnek be árut, rendelhetnek meg építési beruházást, illetve vásárolhatnak meg szolgáltatásokat. Az Európa 2020 stratégia hangsúlyozza, hogy a közbeszerzési politikának biztosítania kell a közpénzek lehető leghatékonyabb felhasználását és azt, hogy a beszerzési piacok Európa-szerte nyitottak maradjanak. Ez a pénzügyi válság miatt napjainkban különösen fontos feladat. Az új szabályok egyszerűsítik az eljárásokat, és a korábbinál nagyobb rugalmasságot biztosítanak. Kialakításuknál szempontot jelentett, hogy

Az egységes piacnak köszönhetően a fogyasztók és a vállalkozások szabadon választhatják meg energiaszolgáltatójukat

© iStockphoto/Squarepixels

Az egységes piacra vonatkozó uniós irányelvek olyan biztonsági és környezetvédelmi követelményeket írnak elő, amelyeket az EU egész területén be kell tartani

hatékonyabban szolgáljanak más szakpolitikákat a közszektoron belül, továbbá hogy maximális költséghatékonyságot tegyenek lehetővé. Ez elősegíti, hogy a közbeszerzés hatékonyabbá és célzottabbá váljon, ugyanakkor arról is gondoskodik, hogy ne sérüljön az átláthatóság és a tisztességes verseny. Ennek a fogyasztók és a gazdasági szereplők egyaránt hasznát látják. A koncessziók az állami szektor és – legtöbbször – magánvállalatok között létrejövő partnerségek, amelyek keretében a magánvállalatok kizárólagosan végeznek infrastruktúra-működtetést, -karbantartást, illetve -fejlesztést, vagy kizárólagos jelleggel nyújtanak általános érdeklő szolgáltatásokat. Az Európai Unióban folyó gazdasági tevékenységek jelentős hányada koncessziós szerződések alapján valósul meg. Az EU-t a szabályok kialakításánál az a cél vezette, hogy megkönnyítse koncessziós szerződések megkötését és ezáltal köz-magán társulások létrejöttét, ösztönözze új beruházások megvalósulását, a gazdaságot gyorsabban visszaállítsa a fenntartható növekedés pályájára, továbbá hogy előmozdítsa az innovációt, valamint az infrastruktúra és a szolgáltatások hosszú távú strukturális fejlesztését.

A prioritások közé tartozik a digitális gazdaság továbbfejlesztése is, ezért a Bizottság 2013 márciusában új jogszabályok elfogadására tett javaslatot annak érdekében, hogy 30%-kal csökkentse a nagy sebességű internet kiépítésének költségét. A szabályok kidolgozása során az Egyesült Királyságban, Franciaországban, Hollandiában, Lengyelországban, Litvániában, Németországban, Olaszországban, Portugáliában, Spanyolországban, Svédországban és Szlovéniában már kipróbált és bevált módszerek szolgáltak alapul. A kezdeményezés keretében ugyanakkor az EU többnyire a tagállamokra bízta, hogy eldöntsék, hogyan kezelik a szervezési kérdéseket.

A fogyasztói bizalom erősítése érdekében a Bizottság 2013 februárjában javaslatot tett az egységes piacon forgalmazott fogyasztói cikkekre vonatkozó szabályozás megújítására, és szigorította a nem élelmiszer jellegű

termékek piaci felügyeletét, különösen az Európai Unió határain kívülről importált áruk esetében. A cél az, hogy ne kerüljenek a fogyasztók kezébe ártalmas termékek, továbbá hogy javuljon a nyomkövethetőség, s ezáltal gond esetén könnyen azonosítani lehessen, majd ki lehessen vonni a piacról a nem megfelelő termékeket. Azt követően, hogy az Európai Parlament és a Tanács elfogadja őket, az új szabályoknak a tagállamok piacfelügyeleti hatóságai fognak érvényt szerezni. Ezek a hatóságok a jövőben szorosabban együtt fognak működni egymással a termékbiztonsági ellenőrzések összehangolása céljából, különösen az EU külső határai mentén.

A Bizottság a következő évek folyamán a szociális vállalkozások és – általánosságban – a szociális gazdaság fejlődését is elő kívánja segíteni. A szociális gazdaságok profitszerzés helyett a közösség érdekét szolgálják azáltal, hogy a közösség számára fontos szociális, társadalmi és környezetvédelmi célok megvalósítására törekednek. Az is elképzelhető, hogy az EU a közösségi finanszírozás ösztönzésében is szerepet fog játszani, elősegítve, hogy az emberek az internet segítségével pénzt ruházzanak be kisvállalkozásokba és induló vállalkozásokba, ellensúlyozva a finanszírozás terén jelentkező hiányszorúságokat. 2013 júniusában a Bizottság műhelytalálkozót szervezett több, közösségi finanszírozással kapcsolatos kérdés áttekintése céljából, mely az első ilyen jellegű találkozó volt a témában. A műhelytalálkozó eredményére támaszkodva az uniós intézmény tanulmányt dolgozott ki arról, milyen szakpolitikai kezdeményezések indíthatók ezen a téren.

Egységes piac a fogyasztók szolgálatában

Az egységes piac azért jött létre, hogy az Európai Unióban élő 500 millió fogyasztó javát szolgálja. A fogyasztóknak jogukban áll, hogy EU-szerte (ugyanolyan feltételek és szerződéses kötelezettségek mellett) bármelyik kereskedőtől árukat és szolgáltatásokat vásároljanak. Minél alaposabban tudnak a fogyasztók tájékozódni és a szükséges információk birtokában döntést hozni, annál jobban megerősödik az

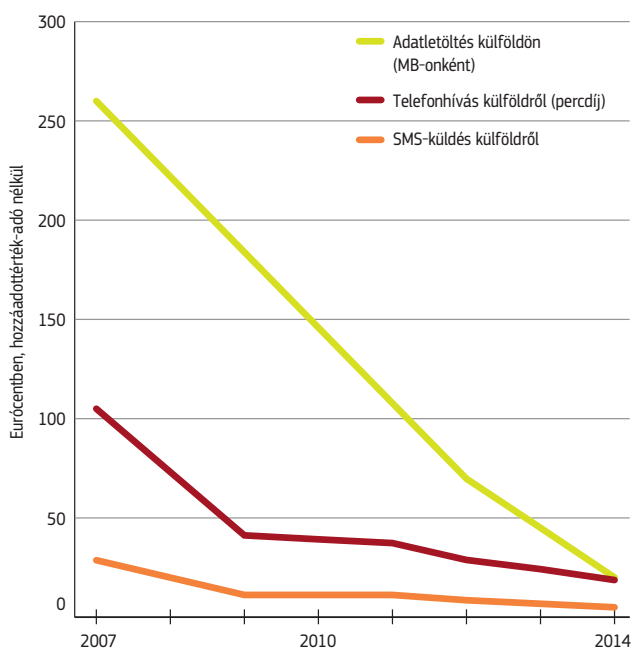
egységes piac, és annál nagyobb ösztönzést kap a verseny, az innováció és a gazdasági növekedés.

Az Európai Bizottság különösen nagy erőfeszítéseket tesz azért, hogy a fogyasztóknak ne legyen részük megkülönböztetésben állampolgárságuk vagy lakhelyük miatt. A szolgáltatási irányelv tiltja az ilyen jellegű megkülönböztetést. A tiltás célja, hogy a cégek szakítsanak azzal a gyakorlattal, mely indokolatlanul megnehezíti más tagállamok lakosainak, hogy igénybe vegyék a cég szolgáltatásait.

A digitális egységes piac

Ma már sokan magától értetődőnek tartják, hogy létezik a világháló, az utóbbi 20 évben kifejlesztett hálózatok és szolgáltatások közül azonban sok annak köszönheti a létét, hogy az Európai Unió proaktív és rugalmas szakpolitikát folytatott az internet tekintetében. Napjainkban a legújabb kütyüket és a legnépszerűbb divatcikkeket már más európai országokból is megrendelhetjük, házhoz szállítással együtt. Annak sincs többé akadálya, hogy a kontinens két különböző országában, egymástól nagy távolságra működő cégek egymással összefogjanak, hogy jobb szolgáltatásokat nyújtsanak, illetve szélesebb áruválasztékot biztosítsanak ügyfeleiknek. Modern világunkban – az internet korában – a vevők a korábbinál nagyobb befolyást tudnak gyakorolni a szolgáltatások minőségére azáltal, hogy véleményüknek, kifogásaiknak e-mailben vagy különböző weboldalakon hangot adnak. Ami pedig a kultúra világát illeti, az EU egységes piacra

MOBILTELEFONÁLÁS KÜLFÖLDÖN – OLCSÓBBAN

Az ún. eurotarifa az uniós jog által EU-szerte bevezetett díjkorlátozás. Bevezetésére 2009-ben került sor. Az eurotarifát az EU 2012-ben az adattöltésre is kiterjesztette.

Az Unió fellépésének köszönhetően a barangolási díjak több mint 80%-kal csökkentek 2007 óta

vonatkozó szakpolitikájának köszönhetően az emberek az Europeana.eu portálon ma már az európai irodalmi művek, filmek, festmények és más művészeti alkotások széles skálájához férhetnek hozzá digitális formában.

Az internet azonban nemcsak a vásárlás, illetve a szórakoztató termékekhez való hozzáférés megkönnyítése terén érezteti a hatását. A digitális egységes piac elősegítheti, hogy Európában erőre kapjon a lassú ütemű gazdasági fellendülés – például arra ösztönözve a kis- és középvállalkozásokat, hogy az internet által kínált lehetőségeket kiaknázva próbáljanak meg új piacokra bejutni. Az internet azt is megváltoztatta, ahogy a munkánkat végezzük. Rugalmasabb munkafeltételeket kínál, mint amilyenekre a munkaszervezés korábbi szakaszaiban lehetőség volt, ez pedig növeli az európai munkaerőpiacok hatékonyságát.

Kiélezettebb verseny az energiapiacra

Az elmúlt 15 évben bevezetett egységes piaci jogszabályoknak és a versenyszabályok betartására irányuló törekvéseknek köszönhetően a tagállamok energiapiacait többé már nem állami kézben lévő monopóliumok uralják. Korunkban a nemzeti energiapiacok a külföldi cégek előtt is nyitva állnak. Ennek eredményeként a fogyasztók és a vállalkozások szabadon választhatják meg a szolgáltatójukat. A határokon átívelő kereskedelem bővülése az energiaágazatban elősegíti az ellátási zavarok és az áramkimaradások megelőzését az EU tagállamaiban. Napjainkra számos európai energiavállalat terjesztette ki a működését több uniós országra, ami kiélezettebbé tette a szolgáltatók közötti versenyt.

Az Európai Unió energiapolitikájáról részletes áttekintéssel szolgál sorozatunk „Energiapolitika” című kiadványa.

Tanulás és munkavállalás külföldön

Az EU valamely országában szerzett iskolai végzettségek és szakmai képesítések túlnyomó többségét a többi tagállamban is elismerik, az Erasmus+ és más hasonló uniós programok pedig minden évben több százezer európai polgár számára teszik lehetővé a külföldi tanulmányokat, illetve szakmai gyakorlatot. Ezek a kezdeményezések nemcsak az egyes polgárok számára előnyösek, hanem az egész európai gazdaság fejlődésének lendületet adnak. Egy Eurobarométer felmérésből az derül ki, hogy a polgárok 56%-a szerint a személyek szabad mozgása az európai integráció legpozitívabb eredménye. A válaszadók többsége arról is meg van győződve, hogy a személyek szabad mozgása a gazdaságra is áldásos hatással van.

Az európai cégek számára biztosított előnyök

Az Európai Unióban mindegyik cég számára hozzáférhető a 28 tagállam nemzeti piaca és az EU területén élő 500 millió potenciális vásárló. Ez lehetővé teszi, hogy a nagyobb vállalatok kiaknázzák a méretgazdaságosságban rejlő

előnyöket, a kis- és közévvállalkozások pedig új piacokat hódítsanak meg. A kis- és középvállalkozások különösen fontosak az európai gazdaság számára, mivel az összes új állás 85%-át ezek a cégek hozzák létre az Európai Unióban. A kkv-k egyúttal a vállalati innováció éllovasai is, az innováció pedig kulcsfontosságú ahhoz, hogy legyőzzük a válságot. Az egységes piac abban is segít, hogy az európai vállalkozások az Európai Unió kívüli országokban is versenyre keljenek vetélytársaikkal.

Az Európai Unió egységes piaca több módon is megkönnyíti, hogy a cégek üzleti tevékenységet folytassanak Európában. Az egyik eszközt a kölcsönös elismerés jelenti, mely biztosítja, hogy a tagállami műszaki szabályok nem állják útját az Európai Unió belüli szabad árukereskedelemnek. A kölcsönös elismerésnek köszönhetően a tagállamok valamelyikében jogszerűen előállított, illetve forgalmazott termékeket bármelyik másik uniós országban értékesíteni lehet. Becslések szerint az egységes piaci jogszabályok 25%-kal csökkentették az uniós vállalkozásokra nehezedő adminisztratív terheket 2007 óta.

Fenntarthatóság és termékbiztonság

Azon túlmenően, hogy biztosítják az áruk szabad forgalmazását, az egységes piacra vonatkozó irányelvek számos termék kategória esetében biztonsági és környezetvédelmi követelményeket határoznak meg az EU egészére vonatkozóan. Ez hatalmas előnyökkel jár az európai polgárok számára is, akiknek ma már sokkal biztonságosabb termékek állnak a rendelkezésükre. Az árun feltüntetett CE-jelölés azt jelzi, hogy a gyártó garanciát vállal arra,

miszerint az előállítás során betartotta az összes alkalmazandó irányelvet, és hogy a kérdéses termék az EU teljes területén árusítható. Ez előnyös a termékeiket más tagállamokban is értékesíteni kívánó vállalkozások számára, de a vásárlók szempontjából is hasznos, ugyanis nyugodtak lehetnek afelől, hogy az általuk vásárolt áru biztonságos és megfelel az előírásoknak.

Az innováció védelmében

A ténylegesen egységes piac kiépítéséhez fel kell számolni, illetve a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell a szabad mozgást akadályozó korlátozásokat és a versenyellenes módszereket, egyúttal pedig olyan környezetet kell kialakítani, amely ösztönzőleg hat az innovációra és a beruházásokra. Ezzel összefüggésben a szellemi tulajdon védelme kulcsfontosságú az egységes piac sikeres működése szempontjából. Annak érdekében, hogy a cégek könnyebben és olcsóbban tudjanak határokon átvéltő üzleti tevékenységet végezni az EU területén, az EU 1993-ban létrehozta az ún. közösségi védjegyet. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vállalkozásoknak kevesebb pénzt kell fizetniük a védjegyek bejegyeztetéséért, sőt, még ennél is kevesebbet, ha kérelmüket az interneten nyújtják be.

A cégeknek hamarosan arra is lehetőségük lesz, hogy találmányaik, újításaik védelmére uniós szabadalmat igényeljenek, mely 25 uniós tagállamban lesz érvényes. Ez feleslegessé teszi majd, hogy külön-külön mindegyik országban szabadalmi bejelentést nyújtsanak be, ami drasztikusan csökkenteni fogja a vállalkozások, különösen a kisebb cégek költségeit és adminisztratív terheit.

A cégek pénzt tudnak megtakarítani az európai uniós szabadalomnak köszönhetően, mivel nem kell minden egyes ország esetében külön szabadalmat kiváltaniuk

Hogyan tovább?

Az elmúlt néhány évben több olyan konkrét intézkedés született, amely számottevően javította az egységes európai piac működését. Ennek ellenére még mindig sok hiányosságot kell orvosolni az egységes piac működését illetően, különösen a szolgáltatások, a digitális ágazat és az energiaügy terén. A hiányosságok orvoslása egyes esetekben uniós szintű fellépést tesz szükségessé annak érdekében, hogy az adminisztratív akadályok felszámolása lendületet kapjon, a fogyasztók és a cégek pedig még eredményesebben tudjanak élni az egységes piac által kínált lehetőségekkel. Már azzal is sokat el lehet érni, ha a tagállamok megfelelően hajtják végre a hatályos jogszabályokat. A Bizottság egyre erőteljesebben ösztönzi a partnerségi együttműködést a tagállamokkal és a tagállamok között, és ebből a célból szorgalmazza a kölcsönös felülvizsgálatot és a bevált módszerek egymással történő megosztását. A jövőben az egységes európai piacot tovább kell fejleszteni annak érdekében, hogy az a gazdasági növekedés hajtómotorjaként teljes fordulatszámra működjön.

© iStockphoto/Peppo

Európának új vállalkozásokra van szüksége

További információk

- ▶ Az egységes piacra vonatkozó uniós szakpolitika áttekintése a Bizottság webhelyén: http://ec.europa.eu/internal_market/index_hu.htm
- ▶ Nyilvános konzultációk: http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_hu.htm
- ▶ Európa Önökért – polgároknak és vállalkozásoknak szóló európai portál: <http://europa.eu/youreurope/>
- ▶ Enterprise Europe Network – útmutató és sikertörténetek a kisvállalkozásokat segítő szolgáltatások témájában: <http://een.ec.europa.eu>
- ▶ Kérdése van az Európai Unióról? Forduljon a Europe Direct szolgálathoz: 00 800 6 7 8 9 10 11 <http://europedirect.europa.eu>

